

Planeringsstrategi 2024

Tierps kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Vad är en planeringsstrategi?.....	3
Krav på planeringsstrategin	3
Nulägesbeskrivning	3
Ändrade planeringsförutsättningar	4
Lagändringar	4
Riksentressen.....	5
Nationella och regionala mål, planer och program.....	5
Kommunala styrdokument.....	6
Samlad bedömning av ändrade planeringsförutsättningar.....	6
Översiktsplanens aktualitet.....	6
Samlad bedömning av aktualitet i förhållande till PBL:s krav	8
Kommunens fortsatta arbete med översiktsplanering.....	8
Bedömning av behov i det fortsatta arbetet	8

Inledning

Vad är en planeringsstrategi?

Plan- och bygglagen innehåller från 2020 nya krav om aktuell översiktsplanering i Sveriges kommuner. Kommunfullmäktige ska ta fram och anta en planeringsstrategi under de två första åren efter ett ordinarie val. Syftet med planeringsstrategin är att den ska främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. Genom att jobba kontinuerligt med strategin kan kommunen fånga de ändrade planeringsförutsättningar som sker och beskriva prioriteringar och satsningar i kommunens fortsatta översiktsplanering. Planeringsstrategin kan därför ändras från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val. Planeringsstrategin innebär inte någon ändring av översiktsplanen.

Om kommunen inte antar en planeringsstrategi inom angivet tidsintervall anses översiktsplanen i sin helhet vara inaktuell, det vill säga även inklusive fördjupningar av översiktsplanen. Detta gäller första gången efter 11 september 2024. Om kommunen varken antagit en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan, som har fått laga kraft, inom två år efter ett ordinarie val kräver lagen att kommunen måste påbörja arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Tierps kommuns planeringsstrategi ska läsas i sammanhanget av att en ny översiktsplan redan är under framtagande enligt beslut om uppdrag i kommunfullmäktige (§ 148, 2018-12-28).

Krav på planeringsstrategin

I planeringsstrategin ska kommunen redogöra för om det har skett förändringar när det gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Till sin hjälp har kommunen bland annat länsstyrelsens underlag till planeringsstrategin. I planeringsstrategin ska kommunfullmäktige enligt plan- och bygglagen:

1. ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet
2. ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen
3. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i PBL 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

Nulägesbeskrivning

Följande dokument utgör Tierps kommuns aktuella översiktsplan:

- Kommuntäckande översiktsplan 2010 – 2030 antagen december 2011
- Tematiskt tillägg till översiktsplan – LIS-områden i Tierps kommun antagen januari 2012

Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan pågår utifrån beslut i kommunfullmäktige om uppdrag (§ 148, 2018-12-28). Översiktsplanen har varit på samråd 27 juni – 28 oktober 2022. Planarbete inför granskning fortlöper.

Ändrade planeringsförutsättningar

Sedan gällande översiktsplan antogs 2011 har förutsättningarna som då låg till grund för Tierps fortsatta utveckling delvis förändrats. Nya lagar, nationella och regionala mål, planer och program har tillkommit. Här följer en sammanfattning av några viktiga förändringar av betydelse för översiktsplaneringen som har framkommit i Länsstyrelsen i Uppsala läns underlag inför Tierps kommuns beslut om planeringsstrategi (se bilaga 1 för fullständigt underlag).

Lagändringar

Plan-och bygglagen

I januari 2014 infördes en ny punkt i 2 kap. 5 § för att tydliggöra sambandet mellan PBL och lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

I juli 2014 infördes krav på redovisning i översiktsplanen om hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Den 1 augusti 2018 ändrades 3 kap. 5 § PBL i syfte att förbättra beredskapen i kommunerna för klimatförändringar. Förändringen innebär att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen ser på risken för skador på den byggda miljön.

Plan- och byggförordningen

I början av februari 2023 tog regeringen beslut om en ändring i plan- och byggförordningen som ställer krav på att översiktsplaner och regionplaner ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Regeringens beslut innebär att alla översiktsplaner och regionplaner som påbörjas efter den 31 december 2026 ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt.

Miljöbalken

Den 1 januari 2018 fick miljöbalken ett nytt 6 kapitel med det nya namnet Miljöbedömningar. Parallellt infördes ändringar i PBL:s 3, 4 och 5 kapitel. En del begrepp i lagstiftningen har ändrats. Dessa ändringar ska tillämpas på planer som påbörjas efter 1 januari 2018.

Barnkonventionen

I januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Detta förstärker barnrätten vid tillämpningen av andra lagar, exempelvis PBL. Barns intressen ingår i princip i alla de intressen som anges i 2 kap. PBL och även i en del andra bestämmelser i PBL.

Bostadsförsörjningslagen

Bostadsförsörjningslagen ändrades den 1 oktober 2022. Lagändringen innebär bland annat att kommunen ska analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod och ska vara vägledande i arbetet med översiktsplanen när det gäller att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Lagen om allmänna vattentjänster

Översiktsplanen är ett betydelsefullt planeringsverktyg för att bidra till en trygg vattenförsörjning. Den 31 december 2023 börjar en lagändring tillämpas i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) som innebär bland annat att det i varje kommun ska finnas en aktuell vattentjänstplan. Det framgår även ett förtydligande i bedömningen av 6 § att särskild hänsyn ska tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Riksintressen

Sedan översiktsplanen antogs har förändringar skett för riksintresse friluftsliv och Natura 2000 i Tierps kommun.

Friluftsliv

Riksintressen för friluftsliv har för några år sedan genomgått en revidering som färdigställdes 2016. I revideringen tillkom nya områden och befintliga områdens geografiska avgränsning förändrades samtidigt som nya värdebeskrivningar upprättades, vilket innebär att Tierps kommuns riksintresseanspåk har reviderats och att ett nytt område har tillkommit sedan antagandet av den kommuntäckande översiktsplanen.

Natura 2000-områden

Sedan kommunens översiktsplan antogs har ett nytt Natura 2000-område tillkommit, Rönnfjärdsskogen.

Nationella och regionala mål, planer och program

Agenda 2030

Regeringen beslutade 2018 om en handlingsplan som beskriver ett antal centrala åtgärder för hållbar utveckling inom ramen för Agenda 2030. I handlingsplanen identifieras ett antal fokusområden och åtgärder. Hållbara samhällen utgör ett av dem. Åtaganden inom detta fokusområde inkluderar bland annat att arbeta för goda livsmiljöer, det vill säga väl fungerande och robusta städer som utformas för alla.

Miljömålen

De svenska miljömålen beslutades av riksdagen 1999 och bidrar till uppfyllandet av den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Generationsmålet, de 16 miljömålen och etappmålet bildar tillsammans miljömålssystemet. Hittills har miljömålen följts upp mot 2020, nästa hållpunkt för Sveriges miljömål blir år 2030 eftersom de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 tar sikte detta år.

Gestaltad livsmiljö

Riksdagen antog 2018 ett övergripande mål för gestaltad livsmiljö: ”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.” Kommunerna har genom sitt kommunala planeringsansvar en avgörande och betydande roll i gestaltandet och förvaltandet av landets livsmiljöer.

Regional utvecklingsstrategi 2030

Region Uppsala har ansvaret att samordna det regionala tillväxtarbetet i länet. En ny regional utvecklingsstrategi (RUS) och Agenda 2030-strategi antogs i februari 2021.

Havsplan Bottniska viken

Havsplan för Bottniska viken beslutades av regeringen den 10 februari 2022. Havsplanen ger vägledning om användning för de områden som omfattas av havsplanen. Vägledningen används av myndigheter, kommuner och regioner vid planläggning och prövning av anspråk på användning inom havsplaneområdet. Syftet med havsplanerna är att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Vattenmyndigheten inom Norra Östersjöns vattendistrikt har antagit förvaltningsplan 2022-2027, miljö kvalitetsnormer (MKN) samt åtgärdsprogram 2022-2027 för distriktets vattenförekomster. Det innebär att det för större sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten i föreskrift fastställts kvalitetskrav för vattenmiljöerna (miljö kvalitetsnormer).

Kommunala styrdokument

Sedan kommunens översiktsplan antogs har flera kommunala styrdokument tillkommit, bland dessa kan särskilt nämnas kommunens naturvårdspolicy och vattentjänstplan som är av betydelse för översiktsplaneringen.

Fortsatt arbete med mål, planer och program i Tierps kommun har betydelse för den kontinuerliga översiktsplaneringen i kommunen. Under innevarande mandatperiod behöver kommunen enligt lag anta riktlinjer för bostadsförsörjning (Bostadsförsörjningsprogram).

Samlad bedömning av ändrade planeringsförutsättningar

Förutsättningarna som är redovisade ovan är av betydelse för en aktuell översiktsplanering. Det har tillkommit nya och ändrade förutsättningar gällande bland annat lagstiftning, riksintressen, miljö kvalitetsnormer, klimatrelaterade risker och andra allmänna intressen. Dessa förutsättningar tas om hand i det pågående arbetet med Tierps kommuns nya översiktsplan samt i fortsatt kontinuerlig översiktsplanering. Vissa av de nya förutsättningarna har redan omhändertagits i nya kommunala styrdokument, såsom kommunens vattentjänstplan, men dessa behöver integreras i den fortsatta översiktsplaneringen.

Kommunens bedömning är att nuvarande översiktsplan är fortsatt aktuell i förhållande till ändrade planeringsförutsättningar. Planen ger fortfarande en i huvudsak aktuell vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanens aktualitet

I planeringsstrategin ska kommunen bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i plan- och bygglagens 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

3 kap. 3 § *Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta. Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.*

Kommentar: Tierps kommuns översiktsplan redovisar grunddragen i mark- och vattenanvändningen för hela kommunen. Grunddragen framgår i en karta. Planen redovisar hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Kravet är uppfyllt.

3 kap. 4 § (andra stycket 1 och 2) *Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att*

1. riksintressen ska tillgodoses,

2. gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas

Kommentar: Tierps kommuns översiktsplan redovisar på ett övergripande plan hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses samt hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Kommunen kommer i det fortsatta arbetet med ny översiktsplan att förtydliga hur riksintressen och miljö kvalitetsnormer ska tillgodoses samt revidera planen utifrån nya förutsättningar och planeringsunderlag.

3 kap. 5 § *Av översiktsplanen ska även följande framgå*

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,

2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,

3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra,

5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och

6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Kommentar: I Tierps kommuns översiktsplan framgår kommunens syn på samtliga punkter förutom punkt 5 eftersom Uppsala län inte har någon regionplan. Nya förutsättningar gällande nya nationella och regionala mål, planer och program samt nya underlag om klimatrelaterade risker hanteras i det pågående arbetet med en ny översiktsplan. I den nya översiktsplanen ska det tydligare framgå hur klimatrelaterade risker för skador på den byggda miljön kan minska eller upphöra. Ett nytt bostadsförsörjningsprogram tas även fram

parallellt med den nya översiktsplanen, vilket kommer att ligga till grund för hur planen ska tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Samlad bedömning av aktualitet i förhållande till PBL:s krav

Tierps kommuns översiktsplan bedöms i huvudsak som aktuell i förhållande till kraven i plan- och bygglagen ovan. Nya förutsättningar gällande nationella och regionala mål, planer och program samt klimatrelaterade risker tas om hand i det fortsatta arbetet med en ny översiktsplan.

Kommunens fortsatta arbete med översiktsplanering

Planeringsstrategin ska redovisa kommunens ställningstaganden om den fortsatta översiktsplaneringen. Strategin redovisar i detta avsnitt prioriterade behov av fortsatt arbete med översiktsplanering under innevarande mandatperiod. Vid behov kan planeringsstrategin ändras och de ställningstaganden som gjorts om den fortsatta översiktsplaneringen ses över.

Bedömning av behov i det fortsatta arbetet

Pågående arbete med att ta fram en ny översiktsplan för Tierps kommun fortsätter utifrån beslut i kommunfullmäktige (§ 148, 2018-12-28). Den nuvarande översiktsplanen gäller tills den nya planen har antagits. I det fortsatta arbetet kommer den nya översiktsplanen att anpassas till ändrade planeringsförutsättningar där kommunen ser ett särskilt behov av att beakta följande:

- Tydligare avvägningar och ställningstaganden för hur riksintressen och allmänna intressen ska tillgodoses utifrån nytt kunskapsunderlag.
- Tydligare avvägningar och ställningstaganden för hur miljö kvalitetsnormer ska följas.
- Agenda 2030 och miljömålen ska integreras och ha en mer framträdande roll i den översiktliga planeringen.
- Bedömningar av risker kopplade till klimatförändringar och ställningstaganden kring klimatanpassningslösningar ska fördjupas och utvecklas.
- Nya beskrivningar av hur översiktsplanen förhåller sig till nuvarande regionala och nationella mål samt kommande bostadsförsörjningsprogram.